



MÄÄRÄYS 11/011/2009
velvoittavana noudatettava

20.5.2009

Aikuisten perusopetuksen ja
lukiokoulutuksen järjestäjille

Voimassaoloaika 1.8.2009
alkaen toistaiseksi

Säännökset, joihin
toimivalta määräyksen
antamiseen perustuu Lukiolaki (629/1998),
10 § 2 mom (muutettu
lailla 478/2003)

Muuttaa määräystä nro 4/011/2004

**AIKUISTEN PERUSOPETUKSEN JA LUKIOKOULUTUKSEN
OPETUSSUUNNITELMAN PERUSTEIDEN 2004 MUUTTAMINEN**
**Muille kuin oppivelvollisille tarkoitetun perusopetuksen ja aikuisten lukiokoulutuksen
opetussuunnitelman perusteet**

Opetushallitus on tänään päättänyt muuttaa Aikuisten perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteita 2004 lukiokoulutuksen osalta seuraavasti:

- 1 Aikuisten perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2004 (Opetushallituksen määräys nro 4/011/2004) toisen kotimaisen kielen (ruotsi/suomi) A-oppimäärän syventävä kurssi 7, B1-oppimäärän syventävä kurssi 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävä kurssi 7 sekä vieraiden kielten A-oppimäärän syventävä kurssi 8 ja B1-oppimäärän syventävä kurssi 7 muutetaan lukiokoulutuksessa tämän määräyksen liitteen 1 mukaisesti. Lisäksi luvuissa 5.4.1, 5.4.2 ja 5.5 lukiokoulutuksen kohta Arviointi muutetaan liitteen 1 mukaisesti.
- 2 Aikuisten perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2004 (Opetushallituksen määräys nro 4/011/2004) kohdat 6.2.1, 6.2.2 ja 6.2.5. muutetaan tämän määräyksen liitteen 2 mukaisiksi.
- 3 Määräys on voimassa 1.8.2009 lukien toistaiseksi. Tämän määräyksen mukaan tarkistetut opetussuunnitelmat otetaan käyttöön 1.8.2010 lukien.

Pääjohtaja Timo Lankinen

Johtaja Jorma Kauppinen

LIITTEET

Liite 1. Aikuisten perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet 2004 /Muutos Opetushallituksen määräykseen nro 4/011/2004/Muutokset toisen kotimaisen kielen (ruotsi/suomi) ja vieraiden kielten oppimääriin lukiokoulutuksessa

Liite 2. Aikuisten perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet 2004 /Muutos Opetushallituksen määräykseen nro 4/011/2004/Muutokset opiskelijan oppimisen arviointiin

TIEDOKSI

Opetusministeriö
Lääninhallitukset
Ylioppilastutkintolautakunta
Suomen Kuntaliitto
Suomen Rehtorit ry
Opetusalan Ammattijärjestö OAJ ry
Finlands Svenska Lärarförbund FSL
Suomen kieltenopettajien liitto SUKOL ry
Iltakoulujen liitto IKLO ry
Suomen Lukiolaisten Liitto ry
Finlands Svenska skolungdomsförbund r.f.
Opetus- ja sivistystoimen asiantuntijat Opsia ry
Suomen kustannusyhdistys ry

Opetushallitus

Hakaniemenranta 6, PL 380, 00531 Helsinki, puhelin 040 348 7555, faksi 040 348 7865, etunimi.sukunimi@oph.fi, www.oph.fi

Utbildningsstyrelsen

Hagnäskajen 6, PB 380, 00531 Helsingfors, telefon 040 348 7555, fax 040 348 7865, förnamn.efternamn@oph.fi, www.oph.fi

**AIKUISTEN PERUSOPETUKSEN JA LUKIOKOULUTUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN
PERUSTEET 2004 / MUUTOS OPETUSHALLITUKSEN MÄÄRÄYKSEEN NRO 4/011/2004**

**Muutokset toisen kotimaisen kielen (ruotsi/suomi) ja vieraiden kielten oppimääriin
lukiokoulutuksessa**

Opetushallituksen määräyksen nro 4/011/2004 toisen kotimaisen kielen (ruotsi/suomi) A-oppimäärän syventävä kurssi 7, B1-oppimäärän syventävä kurssi 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävä kurssi 7 sekä vieraiden kielten A-oppimäärän syventävä kurssi 8 ja B1-oppimäärän syventävä kurssi 7 sekä arviointi lukiokoulutuksessa muuttuvat seuraavasti.

5.4 Toinen kotimainen kieli

5.4.1 Ruotsi

Lukiokoulutus

Arviointi Oppiaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti.

A-oppimäärän syventävän kurssin 7, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 7 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus päättötodistuksen liitteenä.

Perusopetuksessa alkanut A-oppimäärä

7. Puhu ja ymmärrä paremmin (RUA 7)

Kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa oppimäärälle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien vaativien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

Perusopetuksessa alkanut B1-oppimäärä

6. Puhu ja ymmärrä paremmin (RUB 6)

Kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa oppimäärälle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset pohjoismaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit. Kurssi vankentaa myös jokapäiväisen elämän kielenkäyttötilanteissa tarvittavaa suullista kielitaitoa. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

Äidinkielenomainen oppimäärä

7. Esitä ja keskustele (RUÄO7)

Kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa oppimäärälle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat, yhteiskunta, politiikka ja aktiivinen kansalaisuus, yleismaailmalliset kehityslinjaukset, elinympäristö, opiskelu ja työ sekä kulttuuri. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien vaativien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

5.4.2 Suomi (Finska)

Lukiokoulutus

Arviointi Lukion A-oppimäärän mukaisen suomen kieli -oppiaineen arvioinnissa huomioidaan sekä suullista että kirjallista kielitaitoa oppimäärän aihealueiden mukaisesti. Yksikielisten ruotsinkielisten opiskelijoiden kohdalla kiinnitetään huomiota erityisesti kuullun ja luetun ymmärtämisen taitoihin sekä kielen perusrakenteiden ja perussanaston hallintaan, kaksikielisten opiskelijoiden kohdalla keskitytään kielellisen tietoisuuden ja kirjoitustaidon arvioimiseen. Sekä kurssitodistuksessa että päättötodistuksessa tulee mainita se oppimäärä, jonka mukaan opiskelija on suurimman osan opinnoistaan suorittanut.

A-oppimäärän syventävän kurssin 7, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 7 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus päättötodistuksen liitteenä.

Perusopetuksessa alkanut A-oppimäärä

7. Esitä ja keskustele! (FINA7)

Aikaisempien kurssien sisällön perusteella harjoitetaan suullisen kielitaidon käyttöä eri tilanteissa. Aiheina voivat olla opiskelu- ja työelämä, yhteiskunta jossa elämme, politiikka ja aktiivinen kansalaisuus, populaaritiede ja –tekniikka, kulttuuri, ihmissuhteet, kestävä kehitys ja yleismaailmalliset kehitysnäkymät. Harjoituksiin tulee sisältyä sekä yksinpuhelua että keskusteluja ja väittelyä. Puhumista harjoitellaan ajankohtaisten tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

Perusopetuksessa alkanut B1-oppimäärä

6. Puhu ja ymmärrä paremmin (FINB6)

Opiskelijat harjoittelevat puhutun kielen ymmärtämistä eri tilanteissa ja tarvittaessa siihen reagoimista ja vastaamista esimerkiksi jokapäiväisessä kanssakäymisessä, opastuksissa ja esittelyissä. Opiskelijoiden tulee osata kertoa hieman itsestään ja harrastuksistaan sekä oppia kyselemään ja vastaamaan kyselyihin palvelutilanteissa. Heidän tulee myös harjoitella uutisten, ajankohtaisohjelmien, reportaasien ja elokuvien pääsisällön ymmärtämistä, keskustelujen seuraamista televisiosta tai kokouksissa sekä osattava vastata yksinkertaisiin kysymyksiin tai ottaa niihin kantaa.

Äidinkielenomainen oppimäärä

7. Esitä ja keskustele! (FIM7)

Opiskelijoiden tulee edistyä suomen kielen puhumisessa ja suomen kielellä esiintymisessä, oppia tarkkailemaan ilmaisuaan ja kieltään kriittisesti sekä tottua antamaan ja saamaan palautetta. He voivat myös tutustua suullisen kielenkäytön kulttuurisiin erikoispiirteisiin sekä harjoitella erityyppistä vuorovaikutusta, esimerkiksi esittelemistä ja vakuuttamista, perustelemista, neuvottelemista, väittelemistä ja sovittelemista. Kurssissa käsitellään virallisen ja epävirallisen kommunikaation eri sääntöjä.

5.5 Vieraat kielet

Lukiokoulutus

Arviointi Oppaineen arvioinnissa otetaan huomioon kielitaidon kaikki alueet kurssikuvausten painotusten mukaisesti.

A-oppimäärän syventävän kurssin 8 ja B1-oppimäärän syventävän kurssin 7 suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10. Suullisen kielitaidon kokeesta annetaan erillinen todistus päättötodistuksen liitteenä.

Perusopetuksessa alkanut A-oppimäärä (syventävä kurssi 8)

8. Puhu ja ymmärrä paremmin

Kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa kullekin kielelle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien vaativien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

Perusopetuksessa alkanut B1-oppimäärä (syventävä kurssi 7)

7. Puhu ja ymmärrä paremmin

Kurssilla harjoitetaan puheviestinnän strategioita ja suullisen kielen käyttöä eri tilanteissa kullekin kielelle asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Puhumisen harjoittelun aiheina ovat ajankohtaiset tapahtumat ja muiden kurssien aihepiirit. Puhumista harjoitellaan kyseisiin aiheisiin liittyvien tekstien ja puheen ymmärtämistä harjoittavien materiaalien avulla.

**AIKUISTEN PERUSOPETUKSEN JA LUKIOKOULUTUKSEN OPETUSSUUNNITELMAN
PERUSTEET 2004 / MUUTOS OPETUSHALLITUKSEN MÄÄRÄYKSEEN NRO 4/011/2004**

Aikuisen perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2004 kohdat 6.2.1, 6.2.2 ja 6.2.5 muuttuvat seuraavasti (Opetushallituksen määräys nro 4/011/2004).

6 Opiskelijan oppimisen arviointi

6.2 Arviointi aikuisten lukiokoulutuksessa**6.2.1 Arvioinnin lähtökohdat ja tavoitteet**

"Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijan oppimista ja työskentelyä tulee arvioida monipuolisesti."

(Lukiolaki 629/1998, muutettu L 1116/2008, 17 § 1 mom)

Opiskelijan oppimisen arvioinnin tehtävänä on antaa opiskelijalle palautetta opintojen edistymisestä ja oppimistuloksista sekä opiskelun aikana että sen päättyessä. Palautteen tarkoituksena on kannustaa ja ohjata opiskelijaa opintojen suorittamisessa. Lisäksi arviointi antaa tietoja jatko-opintojen järjestäjien, työelämän ja muiden vastaavien tahojen tarpeita varten. Opiskelijan oppimisen arviointi auttaa myös opettajaa ja kouluyhteisöä opetuksen vaikuttavuuden arvioinnissa. Arvosanan antaminen on yksi arvioinnin muoto.

Arvioinnilla kannustetaan opiskelijaa myönteisellä tavalla omien tavoitteittensa asettamiseen ja työskentelytapojensa tarkentamiseen.

6.2.2 Kurssisuorituksen arviointi

Opiskelijan opiskelema kurssi arvioidaan sen päätyttyä. Arvioinnin tehtävänä on antaa palautetta opiskelijalle kurssin tavoitteiden saavuttamisesta ja oppiaineen opiskelun etenemisestä. Kurssin arviointi perustuu mahdollisiin kirjallisiin kokeisiin, edistymisen jatkuvaan havainnointiin ja muihin näyttöihin. Myös opiskelijan itsearviointi voidaan ottaa huomioon ja käyttää hyväksi muun muassa kurssin arviointikeskusteluja. Arvioinnin menetelmistä ja käytänteistä päätetään tarkemmin opetussuunnitelmassa.

Itsenäisesti suoritettu kurssi

"Osa opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti."
(Lukioasetus 810/1998, 4 § 1 mom)

"Opiskelijalle voidaan hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta." (Lukioasetus 810/1998, 4 § 2 mom)

Opetussuunnitelmassa tulee päättää tarkemmin itsenäisesti opiskeltavien kurssien suoritusperiaatteista.

Itsenäisesti opiskellusta kurssista edellytetään hyväksytty arvosana. Jos opiskelija opiskelee kurssin kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvin osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Kurssin tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laaja-alaisesti.

Tietojen antaminen

"Opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä on annettava riittävän usein tietoa opiskelijalle ... Tietojen antamisesta määrätään tarkemmin opetussuunnitelmassa."
(Lukioasetus 810/1998, 6 § 1 mom)

Numeroarvostelu ja suoritusmerkinnät

"Edellä 1 momentissa tarkoitettu arvostelu annetaan numeroin tai muulla opetussuunnitelmassa määrätyllä tavalla. Numeroarvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4..."
(Lukioasetus 810/1998, 6 § 2 mom)

Kunkin oppiaineen pakolliset ja valtakunnalliset syventävät kurssit arvioidaan numeroin. Muiden syventävien kurssien sekä muiden lukion tehtävään kuuluvien aineiden ja aihekokonaisuuksien arviointitapoja voivat olla opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarviointi, suoritusmerkintä (S = suoritettu), hylätty (H = hylätty) tai sanallinen arviointi. Kirjallisesti annettu sanallinen arviointi ja suullisesti arviointikeskustelussa annettu palaute voivat täydentää ja täsmentää numeroarvosanaa.

Diagnosoidut vammat ja sairaudet sekä muut oppimista vaikeuttavat seikat tulee ottaa huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja muuhunkin kuin kirjalliseen näyttöön. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon määrättäessä opiskelijan kurssiarvosanaa.

Toisen kotimaisen kielen A-oppimäärän syventävän kurssin 7, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 7 sekä vieraiden kielten A-oppimäärän syventävän kurssin 8 ja B1-oppimäärän syventävän kurssin 7 arviointi

Toisen kotimaisen kielen A-oppimäärän syventävän kurssin 7, B1-oppimäärän syventävän kurssin 6 ja äidinkielenomaisen oppimäärän syventävän kurssin 7 sekä vieraiden kielten A-oppimäärän syventävän kurssin 8 ja B1-oppimäärän syventävän kurssin suorituksen arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssit arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10, kuten muutkin opetussuunnitelmien perusteissa

määritellyt valtakunnalliset syventävät kurssit. Myös kurssiin kuuluva suullisen kielitaidon koe arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4–10.

”Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa arvioidaan erillisellä kokeella, jonka laatimisesta vastaa Opetushallitus. Suullisen kielitaidon kokeen sisällöstä säädetään valtioneuvoston asetuksella.” (Lukiolaki 629/1998, muutettu L 1116/2008, 17 § 3 mom)

”Lukiolain 17 §:n 3 momentissa tarkoitettu suullisen kielitaidon koe koostuu tehtävistä, joissa arvioidaan opiskelijan ääntämistä sekä kerronta- ja keskustelutaitoa. Koe arvioidaan numeroin käyttäen 2 momentissa tarkoitettua asteikkoa. Suullisen kielitaidon kurssin arvosana perustuu suullisen kielitaidon kokeeseen sekä muihin kurssin aikaisiin näyttöihin.” (Lukioasetus 810/1998, muutettu valtioneuvoston asetuksella 1117/2008, 6 § 4 mom)

Kurssiin kuuluvan suullisen kielitaidon kokeen suoritus ja muut kurssin aikaiset näytöt arvioidaan asianomaisen kielen ja oppimäärän puhumiselle opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten. Kurssin arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut kurssin suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut kurssiin kuuluvan suullisen kielitaidon kokeen.

Arvioinnin suorittajat ja arviointiperusteista tiedottaminen

”Kunkin oppiaineen tai aineryhmän arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä.” (Lukiolaki 629/1998, muutettu L 1116/2008, 17 a §)

”Opiskelijalla on oikeus saada tieto arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen.” (Lukiolaki 629/1998, muutettu L 1116/2008, 17 § 2 mom)

Arviointiperusteista tiedottaminen parantaa opettajien ja opiskelijoiden oikeusturvaa ja motivoi opintoja. Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin kurssin arviointiperusteet on selvitettävä kurssin alussa opiskelijoiden kanssa keskustellen.

Opinnoissa eteneminen

”Opetussuunnitelmassa määrätään oppiaineittain tai aineryhmittäin kursseista, joiden suorittaminen hyväksytysti on edellytyksenä asianomaisen aineen tai aineryhmän opinnoissa etenemiseen. Opiskelijalle, joka ei ole suorittanut edellä mainittuja opintoja hyväksytysti tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa sellaiset tiedot ja taidot, jotka mahdollistavat opinnoissa etenemisen.”
(Lukioasetus 810/1998, 7 § 1 mom)

Opiskelijan opintojen etenemistä tulee seurata. Menettelystä, kuten esimerkiksi mahdollisen etenemisesteen käytöstä, päätetään tarkemmin opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa tämän asiakirjan luvussa 6.2.3 määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Arvosanan korottaminen

Opetussuunnitelmassa määrätään, millä tavoin opiskelija voi yrittää korottaa myös hyväksytyä kurssiarvosanaa. Lopulliseksi kurssiarvosanaksi tulee tällöin kyseisistä suorituksista parempi.

Osaamisen tunnustaminen

"Opiskelijalla on oikeus saada opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suorittamansa opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Osaamisen tunnustamisella voidaan opiskelijalle lukea hyväksi ja korvata lukion oppimäärään kuuluvia pakollisia, syventäviä tai soveltavia opintoja. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 17 ja 17 a §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla."

(Lukiolaki 629/1998, muutettu L 1116/2008, 23 § 1 mom)

Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettyäessä ennen mainittujen opintojen tai hyväksiluettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. "

(Lukiolaki 629/1998, muutettu L 1116/2008, 23 § 2 mom)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa (629/1998, muutettu L 1116/2008, 23 §) on säädetty, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelijan tulee hakea muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamista. Opiskelijan tulee esittää selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan.

Muutoin hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten opetussuunnitelman perusteissa ja opetussuunnitelmassa on kurssien ja oppimäärän arvioinnista määrätty.

Kun opiskelijalle hyväksiluetaan opintoja muista oppilaitoksista, pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamaan arviointiin. Jos kyseessä on oppilaitoksen omassa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitava kurssi, sen arvosana muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	lukioasteikko	asteikko 1–3
1 (tyydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tyydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tyydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa ei voida päätellä, kumpaa arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suorittu kurssi vastaa, ylempää vai alemmaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi.

Aikaisempia lukio-opintoja voidaan hyväksilukea käyttäen suoritusmerkintää, jos opiskelija on aloittanut lukio-opintonsa yli 18-vuotiaana. Jos opiskelija on aloittanut lukio-opintonsa alle 18-vuotiaana, hänen aikaisempia suorituksiaan pakollisissa ja valtakunnallisesti syventävissä kursseissa ei voida hyväksilukea käyttäen suoritusmerkintää.

Myös ulkomailta suoritettut opinnot voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin. Mikäli ne luetaan hyväksi pakollisiin ja opetussuunnitelman perusteissa määriteltyihin syventäviin

kursseihin, niistä tulee antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tukena voidaan tarvittaessa edellyttää lisänäyttöjä.

Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Näitä vastaavuuksia on määritelty tarkemmin oppiaineiden oppimäärien yhteydessä. Tällöin pitkän oppimäärän kurssien arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän kurssien arvosanoiksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän syventäviä kursseja opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Jos opiskelija pyytää, tulee järjestää lisäkuulustelu hänen osaamistasonsa toteamiseksi. Kesken oppimäärän lyhyemmästä pitempään oppimäärään siirryttäessä, menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää lisänäyttöjä, jolloin myös arvosana harkitaan uudelleen.

Maahanmuuttajaopiskelija arvioidaan suomi/ruotsi toisena kielenä (S2/R2) -oppimäärän mukaan, jos opiskelija on valinnut sen oppimääräkseen riippumatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi/ruotsi toisena kielenä -opetusta vai ei tai onko aikuislukio voinut tarjota vain osan suomi/ruotsi toisena kielenä -kursseista. Suomen/ruotsin äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän mukaisesti suoritettut kurssit luetaan hyväksi täysmääräisesti suomi/ruotsi toisena kielenä -kursseihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi/ruotsi toisena kielenä -kurssin arvosanaksi. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä (S2/R2) -oppimäärästä, mutta ei molempia.

6.2.5 Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

"Lukion koko oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Kesken lukion oppimäärän suorittamista eroavalle opiskelijalle annetaan erotodistus, johon merkitään arvostelu suoritetuista opinnoista. Yhden tai useamman aineen oppimäärän suorittaneelle annetaan todistus oppimäärän suorittamisesta."
(Lukioasetus 810/1998, 8 § 1 mom.)

"Päättö- ja erotodistukseen sekä yhden tai useamman aineen suorittamisesta annettavaan todistukseen sovelletaan mitä 6 §:ssä säädetään. Todistus suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annetaan päättötodistuksen liitteenä." (Lukioasetus 810/1998, muutettu valtioneuvoston asetuksella 1117/2008, 8 § 2 mom)

Lukiokoulutuksessa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lukioasetuksessa säädetty todistus suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.
2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun henkilö on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritettut opinnot
- todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- tiedot oppilaitoksen todistuksenanto-oikeudesta
- arvosana-asteikko
- selvitys kielten oppimääristä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (suomi/ruotsi)

S2/R2 = suomi/ruotsi toisena kielenä vieraskielisille opiskelijoille

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksen vuosiluokilla 7–9 alkaneen yhteisen kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksen vuosiluokilla 7–9 alkaneen valinnaisen kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen kielen oppimäärä.

Suomi/ruotsi toisena kielenä vieraskielisille opiskelijoille (S2/R2) merkitään todistuksessa äidinkielen ja kirjallisuuden kohtaan.

Mikäli opiskelijan opiskelema oma äidinkieli on muu kuin suomi, ruotsi tai saame, se kirjataan muihin lukion tehtäviin kuuluviin kursseihin omaksi kohdaksi otsikolla "Muu opiskelijan äidinkieli".

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen kurssien määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi: kiitettävä...9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu).

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset erillisistä näytöistä, kuten esimerkiksi suoritettut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely muissa oppilaitoksissa suoritetuista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät ole mukana oppiaineiden oppimäärien yhteydessä.

Lukioasetuksella säädetyn suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä ja kokeesta saatu arvosana
- todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- tiedot oppilaitoksen todistuksenanto-oikeudesta
- arvosana-asteikko

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän kursseista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet ja niissä suoritettut kurssit sekä kunkin kurssin arvosana tai merkintä kurssin suorittamisesta (suoritettu/hylätty).

Oppilaitoksessa pidetään opiskelijan opinnoista tiedostoa, josta ilmenevät suoritettut kurssit ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistuksiin merkitään opiskelijan suorittaman lukion oppimäärän kokonaiskurssimäärä.

Todistuksessa tulee olla merkintä, että opinnot on suoritettu Opetushallituksen 27.2.2004 hyväksymien aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti.

Lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.